

Godkjent av rådet 4.12.

Protokoll Kirkerådet (KR)

15.11.2009

Quality Hotel Tønsberg

Til stede:

Jorund Andersen
Nils-Tore Andersen
Petter N. Dille
Terje Fonk
Arne Backer Grønningsæter
Lars Erlend Kielland
Svein Arne Lindø

Svein Malmbekk
Ingunn Rinde
Olav Skjevesland
Harald Nyeggen Sommer
Tone Synnøve Øygaard Steinkopf
Kjetil Aano (for Berit H. Agøy)

Fravær under enkelte saker, ved behandling og/eller da vedtak ble fattet:

Kjetil Aano under sak KR 57/09 og 58/09.

Forfall uten vara:

Ingrid Jåma
Inga Karlsen
Kjersti T. Rogne
Anne L. Tveter

Til stede fra sekretariatet:

Jens-Petter Johnsen
Gerd Karin Røsæg
Øyvind Meling
Turid Myrholt

Jahn-Oluf Skonnord
Synnøve Hinnaland Stendal
Per Tanggaard
Gunnar Westermoen
Paul Erik Wirgenes

Konsulentene var primært til stede under behandling av egne saker.

Møtet ble ledet av Nils-Tore Andersen.

Saksliste

Saksnr.	Arkivsak	Sakstittel
057/09	09/51	Likeverd, inkludering og tilrettelegging. Den norske kirkes betjening av mennesker med utviklingshemning
058/09	09/261	Tilsetting av generalsekretær i Mellomkirkelig råd
059/09	09/381	Eventuelt - Orientering fra administrasjonen om status for gudstjenestereformen/salmebok

KR 057/09   Likeverd, inkludering og tilrettelegging. Den norske kirkes betjening av mennesker med utviklingshemning

---

Kirkerådets behandling

Følgende endringsforslag til uttalelsen ble gitt:

Pkt. 1, endring av siste setning til: Mennesker med utviklingshemning må gis samme mulighet til å delta i kirkens fellesskap som alle andre.

Vedtatt mot en stemme.

Pkt. 2, siste setning utgår: Tro kan ikke rangeres.

Enstemmig vedtatt.

Pkt. 6, følgende ord i første setning utgår: ... eller nedsatt funksjonsevne...

Enstemmig vedtatt.

Pkt. 8, følgende setning utgår: Kirken har i praksis ikke regnet mennesker med utviklingshemning som likeverdige i troens fellesskap.

Vedtatt mot en stemme.

KR-057/09 Vedtak:

1. Kirkerådet vedtar uttalelsen *Likeverd, inkludering og tilrettelegging. Den norske kirkes betjening av mennesker med utviklingshemning* med de endringene som framkom i møtet.
2. Uttalelsen, med oppfordring om å ta veiledningsmateriellet *Deltakelse og tilhørighet* i bruk, gjøres kjent for alle bispedømmeråd, fellelråd og menighetsråd og for kirkelig ansatte.

3. Kirkerådet ber sekretariatet om å forberede en sak om kirkens betjening av mennesker med utviklingshemning med tanke på behandling i Kirkemøtet innen 2012.

Enstemmig vedtatt. Uttalelsen vedlegges protokollen.

KR 058/09   Tilsetting av generalsekretær i Mellomkirkelig råd

---

Saken ble behandlet i lukket møte. Turid Myrholt og Per Tanggaard deltok som fagorganisasjonenes representanter.

KR-058/09 Vedtak:

Berit Hagen Agøy tilsettes som generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

**KR 059/09   Orientering fra administrasjonen om status for
gudstjenestereformen/salmebok**

Avdelingsdirektør Paul Erik Wirgenes orienterte. En skriftlig orientering ble lagt frem i møtet.

KR-059/09 Vedtak:

Saken tas til orientering.

Likeverd, inkludering og tilrettelegging

Den norske kirkes betjening av mennesker med utviklingshemning

Den norske kirke skal være en kirke for alle. Alle kirkens medlemmer, uavhengig av livssituasjon, skal ha mulighet til å delta og høre til i den lokale kirkens fellesskap. For mennesker med utviklingshemning er dette ikke like selvsagt. Mange kommer aldri så langt som til kirkedøren, fordi ingen inviterte dem inn eller bekreftet at de var en del av menighetens fellesskap. Med denne uttalelsen ønsker Kirkerådet å holde fram den retten mennesker med utviklingshemning har til å delta i kirkens fellesskap og minne om kirkens ansvar for å legge forholdene til rette for dette.

Kirkemøtet har i sitt visjonsdokument *I Kristus, nær livet* beskrevet Den norske kirke som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Med dette som utgangspunkt vil Kirkerådet løfte fram følgende beskrivelse som en målsetting for Den norske kirke som skal være:

- En bekjennende kirke som i ord og gjerning viser at mennesker med utviklingshemning har en uendelig verdi.
- En misjonerende kirke som formidler evangeliet i ord og handlinger på en slik måte at det kommuniserer med mennesker med utviklingshemning.
- En tjenende kirke som gir mennesker med utviklingshemning mulighet til å være en naturlig del av menighetenes fellesskap der alle gir og mottar omsorg.
- En åpen kirke som lytter til den livs- og troserfaring mennesker med utviklingshemning har og som åpner opp for mangfoldet av trosuttrykk.

Med basis i uttalelsen *Den norske kirkes identitet og oppdrag* (sak KM 11/04) vil Kirkerådet konkretisere den rettmessige plass mennesker med utviklingshemning har i kirkens liv ved følgende:

- 1.) Den norske kirke har sitt grunnlag i Jesu liv, død og oppstandelse. Den består av mennesker som ved dåpen er satt inn i fellesskap med Gud og med hverandre. Dette betyr at alle døpte har lik rett til å tilhøre kirkens fellesskap. Mennesker med utviklingshemning må gis samme mulighet til å delta i kirkens fellesskap som alle andre.
- 2.) Troen er en gave som skapes av den treenige Gud, uavhengig av intellektuell urustning eller kommunikasjonsevne. Troen er Guds verk, ikke en menneskelig prestasjon.
- 3.) Den norske kirke vil bekrefte og ivareta alle døpte som likeverdige medlemmer, og legge forholdene til rette slik at mennesker med utviklingshemning kan se gudstjenesten og menighetsfellesskapet som et sted der de kan uttrykke og finne styrke for troen ved å både motta fra og gi til fellesskapet.
- 4.) Den norske kirke rommer et mangfold av tradisjoner og uttrykksformer. Dette er en rikdom. Mennesker med utviklingshemning vil med sin tros- og livserfaring gi et unikt bidrag til både trosliv og teologi.

- 5.) I noen livsfaser og situasjoner kan det være vanskeligere enn ellers å benytte seg av lokalmenighetens tilbud. Mennesker med utviklingshemning vil i stor grad kunne være med i det ordinære fellesskapet, men vil ofte være avhengige av hjelp for å kunne delta. For kirken er det viktig at personer med utviklingshemning får den nødvendige støtten slik at den enkelte kan delta ut fra egne forutsetninger.
- 6.) En kirke hvor mennesker med utviklingshemning ikke får mulighet til å være en del av menighetsfellesskapet, blir selv en kirke med redusert funksjonsevne. Med sin tilstedeværelse og sine gaver har mennesker med utviklingshemning en viktig funksjon i kirkens liv.
- 7.) Religions- og livssynsfriheten er en grunnleggende menneskerett i Norge og i andre land. Den bekrefter enhver rett til å velge religiøs og livssynsmessig tilknytning. Den norske kirke har her en dobbel forpliktelse, å forsvare retten til fri religionsutøvelse for mennesker med utviklingshemning i andre religioner og trossamfunn, og å samtidig sikre at sine egne medlemmer med utviklingshemning får reell mulighet til trosutøvelse alene og i felleskap med andre.
- 8.) Den norske kirke erkjenner at den er en del av en historie der den retten mennesker med utviklingshemning har til å utøve sin tro i kirkens felleskap, lenge har blitt oversett. Den norske kirke vil bekrefte at personer med utviklingshemning hører til i menighetens fellesskap som fullverdige medlemmer.

Deltakelse og tilhørighet

Kirkerådet, Norges kristne råd og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn har i samarbeid utviklet et veiledningsmaterieell for inkludering av mennesker med utviklingshemning i sine respektive grupper og menigheter. Dette inneholder veiledningshefte *Deltakelse og tilhørighet* med vedlagt DVD og brosjyrematerieell. Prosjektet har en egen nettadresse www.deltakelse.no, hvor veiledningsheftet og brosjyremateriellet er å finne. Et eksemplar av DVD'en skal finnes i alle menigheter.

Kirkerådet vil anbefale Den norske kirkes menigheter å ta i bruk dette veiledningsmateriellet og å bli med i en nasjonal dugnad for å sikre at alle med utviklingshemning som ønsker det, får mulighet til å bli en naturlig del av den lokale menigheten. Dette er hele kirkens ansvar, ikke bare en sak for de spesielt interesserte.